

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPPLEMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Alegerile parlamentare 2014

Moldova își va continua cursul european

Partidele proeuropene au obținut majoritatea în noul Legislativ. Potrivit Comisiei Electorale Centrale, cele trei partide de orientare europeană – Liberal Democrat, Democrat și cel Liberal – au acumulat împreună, după procesarea a peste 90 la sută din procesele-verbale, 55 de mandate. O surpriză a actualei campanii electorale a fost numărul mare de mandate câștigate de Partidul Socialiștilor – 25 de mandate. Pe locul trei s-a situat Partidul Comuniștilor cu 21 de mandate.

Conform regulamentului Comisiei Electorale Centrale, rezultatele finale vor fi date publicității peste cinci zile de la data desfășurării alegerilor.

La alegeri au participat 24 de concurenți electorali, din-

pentru un bloc electoral din două partide — 9%, iar pentru un candidat independent — 2%.

Alegerile parlamentare-2014 din Republica Moldova, au fost, în opinia unor experți și analiști politici de la noi, cruciale pentru cursul de mai departe al țării noastre, ele s-au aflat și în centrul atenției presei internaționale care a scris, în special, despre avansul partidelor proeuropene. Alte ediții periodice au titrat că aceste alegeri au fost alegeri inevitabile între Vest și Est, între Bruxelles și Moscova, iar rezultatele alegerilor vor determina negocieri dure în condițiile în care nicio formațiune politică nu poate forma de sine stătător guvernul.

O atenție sporită a acordat scrutinului din țara noastră presa românească. De exemplu, ediția online a postului TV Realitatea subliniază că rezultatele alegerilor au demonstrat și un alt aspect al lor – o indecizie a unei părți a alegătorilor între partidele cu o agendă prorusă și cele proeuropene.

Alegerea cursului european al țării noastre a fost susținută de mai mulți politicieni și conducători de state din Europa. Astfel, în ajunul alegerilor, pe 28 noiembrie, la Chișinău s-a aflat în prima sa vizită peste hotare președintele ales al României, Klaus Johannis. Iar cancelarul

Germaniei, Angela Merkel, menționa în scrisoarea recentă adresată Premierului Iurie Leancă: „Sub conducerea Dumneavoastră au fost consolidate eforturile pentru apropierea Republicii Moldova de Europa și, astfel, aprofundate relațiile cu Uniunea Europeană. Scrutinul de duminică va decide dacă moldovenii își doresc să continue calea spre integrarea europeană și să devină membri ai Uniunii Europene. Țin să vă urez Dumneavoastră personal și întregului partid, PLDM, mult succes la alegerile parlamentare de duminică. Ați demonstrat pe parcursul mandatului de Premier că re-

forme economice și sociale pot fi derulate concomitent”, se spune în mesajul oficialului german.

Alegerile parlamentare 2014 au devenit deja istorie. Urmează negocierile partidelor proeuropene, formarea Guvernului, îndeplinirea promisiunilor electorale, adică consolidarea reformelor, realizarea cursului de integrare europeană a Republicii Moldova.

tre care 19 partide politice, 1 bloc electoral și 4 candidați independenți. Pentru a accede în Parlament, a fost necesară depășirea următorului prag minim de reprezentare: pentru partide politice — 6%,

SUMAR

Alegeri parlamentare 2014.....	1
Oficial.....	2
Viața Academiei.....	3
APL. Cooperare intercomunitară.....	4
APL. Bioenergetica - proiecte sociale.....	5
CPLRE - garant al democrației.....	6-7
Știri pe scurt.....	8
Grigore Vieru la 80 de ani.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Diverse.....	12

Președintele Republicii Moldova, domnul Nicolae Timofti, a avut, recent, la Reședința de stat, o întrevedere cu domnul Hans-Gert Poettering, președintele Fundației Konrad Adenauer.

Șeful statului a apreciat activitatea fundației germane în

Fundația Konrad Adenauer – perfecționarea funcționarilor publici

Republica Moldova, axată pe educație politică și consultanță, menționând că activitățile de instruire a funcționarilor de nivel local din sfera politică și cea administrativă contribuie la consolidarea instituțiilor democratice din țara noastră.

Cei doi oficiali au discutat despre procesele politice din Republica Moldova și au făcut

un schimb de păreri despre situația regională.

Domnul Hans-Gert Poettering, care în perioada 2007 – 2009 a exercitat funcția de președinte al Parlamentului European, a spus că Republica Moldova are calea deschisă spre Uniunea Europeană, menționând în context importanța reformelor demo-

cratice care se desfășoară în țara noastră.

Fundația Konrad Adenauer și-a început activitatea în Republica Moldova în 2007. Organizația poartă numele primului cancelar federal german postbelic, unul dintre părinții fondatori ai construcției de state care a devenit ulterior Uniunea Europeană.

Convenția ONU cu privire la drepturile copilului – 25 de ani

Cu prilejul aniversării a 25 de ani de la adoptarea Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, în cadrul unei gale organizate de Reprezentanța UNICEF în Republica Moldova, au fost premiați 8 dintre cei mai talentați copii selectați în cadrul unui concurs public organizat de UNICEF Moldova, în perioada iulie – septembrie 2014. Juriul a

examinat peste 100 de candidați nominalizați.

În mesajul adresat participanților la ceremonie, Președintele Parlamentului Igor Corman s-a referit la eforturile legislativului în perfecționarea cadrului legal în domeniul drepturilor copilului, menționând adoptarea unui șir de legi menite să le ofere mai multă protecție copiilor. Totodată, Igor Corman a subliniat necesitatea îmbunătățirii sistemului justiției pentru copii, îndemnând la conjugarea eforturilor autorităților, a societății civile și a partenerilor externi. Președintele Parlamentului a mulțumit instituțiilor din țară care promovează drepturile copilului pentru munca depusă și

a oferit premiul UNICEF Institutului de Reforme Penale.

În cei 21 de ani de când este implementată Convenția în Republica Moldova, s-a reușit să se construiască un sistem de protecție a copiilor, dar mai avem încă multe lucruri de făcut. Implementarea Acordului de Asociere cu UE ne va aduce mai multe rezultate în acest domeniu”, a declarat Președintele Parlamentului.

Vicepreședinta Parlamentului Liliana Palihovici a înmănat premiul UNICEF organizației „Keystone Human Services” pentru contribuția valoroasă la îmbunătățirea cadrului normativ cu privire la sistemul de

asistență socială și protecție a copiilor. „Copiii trebuie să rămână o preocupare zilnică a noastră, ca părinți, ca cetățeni, ca demnitari. Sunt mândră de faptul că sunt membră a echipei care luptă constant pentru prezentul și pentru viitorul copiilor în Republica Moldova”, a menționat Liliana Palihovici.

Țara noastră a ratificat Convenția ONU cu privire la drepturile copiilor în anul 1993, demonstrând un angajament constant în acest domeniu. Republica Moldova este unicul stat din cadrul Parteneriatului Estic, care, în textul Acordului de Asociere cu UE, are un capitol dedicat drepturilor copilului.

„Excelență Academică pentru Moldova”, ediția a II-a

Primul-Ministru Iurie Leancă încurajează tinerii, într-un spot video, să-și depună dosarele de candidatură pentru concursul Gala Studenților Originari din Republica Moldova „Excelență Academică pentru Moldova”, ediția a II-a.

„În acest an, organizăm pentru a doua oară Gala Studenților Originari din Repu-

blica Moldova, un eveniment prin care celebrăm excelența, originalitatea și inovația. Un eveniment care vă adună pe voi, acasă, tinerii plecați la studii în diverse colțuri ale lumii. Voi sunteți cei care vorbiți lumii despre Moldova. Acum este rândul Moldovei să vorbească despre voi - acasă!”, a spus șeful Executivului.

Obiectivele principale constau în identificarea, recunoașterea și promovarea celor mai buni studenți originari din Republica Moldova, care își fac studiile în afara țării și care au atins rezultate remarcabile în plan academic

și extracurricular la nivel internațional.

Premiile vor fi acordate pentru categoriile „Studentul Anului din SUA și Canada”, „Studentul Anului din Europa de Vest”, „Studentul Anului din Europa Centrală și de Est”, „Studentul Anului din Restul lumii”, „Studentul Anului din Străinătate”.

Condițiile privind depunerea dosarului de candidatură și datele de contact ale organizatorilor proiectului sunt accesibile online, la adresa: www.galastudentilor.md. La concurs pot participa studenții originari din Republica Moldova care își

fac studiile în anul 2014/2015 la universități din străinătate la ciclurile universitare Licență, Masterat, Doctorat, inclusiv cei care au absolvit o astfel de instituție în anul 2014.

Câștigătorii premiilor vor fi anunțați pe 27 decembrie 2014, în cadrul unei ceremonii oficiale, la Chișinău.

Proiectul Gala Studenților Originari din Republica Moldova „Excelență Academică pentru Moldova” a fost lansat, în premieră, în anul 2013, de către Asociația Studenților Moldoveni din Franța „Jeunes Moldaves”, în parteneriat cu Biroul pentru Relații cu Diaspora.

Prima videoconferință UNIVER-SEA.NET

Pe 25 noiembrie 2014, la Academia de Administrare Publică s-a desfășurat primul curs

doctor, conferențiar universitar, Catedra științe politice și relații internaționale, Ina MACOVEI,

din Constanța, România, care s-a referit la mai multe aspecte ale conflictelor în bazinul Mării Negre și modalitățile de soluționare a lor. Discursul a fost ascultat cu mare interes de către masteranzi, care au adresat mai multe întrebări, expunând și opiniile lor pe această tematică.

La următoarele videoconferințe vor ține cursuri online profesori de la Universitățile partenere ale Proiectului „Rețeaua de Colaborare a Universităților la Marea Neagră UNIVER-SEA.NET”.

Astfel, vor susține cursuri online profesorii de la Universitatea Aydin din Istanbul, Turcia, cu tema „Antreprenoriatul social”, Universitatea Karabuk, Turcia, - „Identitate și multiculturalism” și de la Aca-

demia de Administrare Publică din Moldova - „Comunicare interculturală”.

La finele proiectului, universitățile partenere vor dezvolta, folosind cele mai avansate tehnologii informaționale, o comunitate virtuală în care se vor face schimburi de bune practici, cursuri comune, realizând, astfel, un cadru natural de dialog între studenții și profesorii aparținând diferitelor naționalități, culturi și confesiuni din cele trei țări – Republica Moldova, Turcia și Georgia.

online prin internet în cadrul proiectului „Rețeaua de Colaborare a Universităților la Marea Neagră, UNIVER-SEA.NET”. Obiectivul proiectului este de a crea un mediu cultural comun în bazinul Mării Negre prin promovarea valorilor educaționale și prin valorificarea identităților regionale.

La acest curs online au participat prim-prorectorul Academiei, Andrei GROZA, doctor, conferențiar universitar, Ion DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe administrative, Stela SPÎNU,

COVEI, moderator al cursului, metodistă, Direcția știință și cooperare internațională, și un grup de masteranzi ai anului I, cu frecvență la zi, de la specializările: drept constituțional și administrativ, management, relații internaționale, administrare publică, tehnologii informaționale.

Modulul primei videoconferințe, intitulat „Soluționarea conflictelor în Bazinul Mării Negre”, a fost prezentat de către dl Adrian PAPARI, doctor, profesor universitar, rector al Universității „Andrei Șaguna”

Ina MACOVEI,
metodistă, Direcția știință și cooperare internațională

Dezvoltarea abilităților de serviciu

În temeiul Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 1063 din 26.12.2013, precum și în conformitate cu Planul de realizare a comenzii de stat privind dezvoltarea profesională a personalului din autoritățile publice în semestrul II, Academia de Administrare Publică a organizat în perioada 24 – 28 noiembrie, al treilea curs cu genericul „Dezvoltarea abilităților de exercitare a atribuțiilor de serviciu” pentru personal cu funcții de execuție din cadrul autorităților administrației publice centrale. În cadrul acestui curs de dezvoltare profesională participanții s-au familiarizat cu actele nor-

mative ce reglementează activitatea funcționarului public și codul de conduită a funcționarului public; și-au dezvoltat abilitățile de planificare eficientă a activităților, gestionare

a timpului propriu, de lucru cu documentele, procesare a petițiilor, prestare la nivel înalt a serviciilor publice. De asemenea, și-au modelat aptitudinile necesare pentru exercitarea

eficientă a atribuțiilor de serviciu, comunicarea eficientă cu cetățenii, tratarea conflictului de interese.

Cele mai utilizate metode de instruire au fost prezentările, studiile de caz, brainstorming-ul, discuțiile în grup, investigațiile în grup etc.

În acest context, amintim că până la finele anului curent acest curs va fi organizat și pentru funcționarii publici de execuție din cadrul autorităților administrației publice locale, care vor fi întruniți pentru instruire în perioada 8-12 decembrie 2014.

Cor. FP

Cooperarea intercomunitară – primele întreprinderi comunale

Cooperarea intercomunitară, ca un instrument eficient pentru a spori potențialul autorităților locale și a îmbunătăți calitatea serviciilor publice prestate cetățenilor, este o temă de stringentă actualitate oglindită pe larg în paginile ziarului „Funcționarul Public”. Lansarea acum doi ani a cooperării intercomunitare a avut drept scop extinderea conlucrării dintre administrația publică centrală și locală cu asociațiile reprezentative și toți cei interesați de dezvoltarea locală și regională, precum și de a dezvolta inițiativele de cooperare între comunitățile locale. În acest context, pentru ca Guvernul să răspundă necesităților administrației publice locale contează foarte mult capacitatea de a corela eforturile, de a coopera în procesul de prestare a serviciilor, care depășesc interesele unei singure localități și pot fi considerate chiar de interes regional.

Nu întâmplător, prima Conferință Națională în domeniul Cooperării Intercomunitare a avut loc în 2012, acest an fiind declarat „Anul Cooperării” de către Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), iar Republica Moldova trebuie să valorifice pe deplin experiența statelor-membre ale Consiliului Europei, ale Uniunii Europene pe segmentul cooperării intercomunitare, deoarece acest instrument este eficient și răspândit în spațiul european.

„Pentru a încuraja cooperarea dintre comunități e nevoie de a dezvolta și de a actualiza cadrul legal. În același timp, trebuie promovată asocierea voluntară a unităților administrativ-teritoriale interesate de prestarea în comun a serviciilor publice”, a fost concluzia expusă de participanții la Prima Conferință Națională în Domeniul Cooperării Intercomunitare, care au semnat o Declarație în acest sens.

Prima experiență în acest domeniu a urmat în anul următor, 2013, când mai multe primării din raioanele Telenești și Sângerei s-au asociat cu întreprinderea comunală de salubritate din orașul Telenești, iar în acest an deja 40 de primării au semnat acorduri de intenție de cooperare intercomunitară.

Recent, în contextul implementării Strategiei Naționale de Descentralizare, s-a reușit constituirea primelor întreprinderi comunale intercomunitare din Republica Moldova (întreprinderi municipale cu mai multe APL în calitate de fondatori). Aceste realizări au devenit posibile urmare a faptului că autoritățile publice locale din aceste localități au decis să se „înfrățescă juridic” în vederea gestiunii comune a întregii gospodării comunale: întreținere și dezapezire drumuri, iluminat public, evacuarea deșeurilor, întreținerea spațiilor verzi și amenajarea teritoriului.

Astfel, grație eforturilor depuse, titlul de “pionier în promovarea cooperării intercomunitare în Republica Moldova” a revenit la 2 grupuri de comunități din raioanele Cimișlia (Gura Galbenă, Lipoveni, Albina și Ivanovca Nouă) și Ștefan Vodă (Feștețița, Ermoclia și Popeasca).

„Prima atestare documentară” (obținerea certificatului de la Camera de Înregistrare de Stat) a fost atribuită celor patru primării din raionul Cimișlia, care s-au unit pentru a fonda o unică și

puternică întreprindere comunală – „Tulumba”.

Această întreprindere urmează să preia în gestiune întreg complexul comunal din aceste localități: salubritate, apeduct și canalizare, iluminat nocturn, amenajarea teritoriului și întreținerea drumurilor. Chiar dacă sunt afiliați diferitelor partide politice, primarii din aceste localități demonstrează o solidaritate și unitate de învidiat: au ales împreună directorul întreprinderii, au stabilit formatul de activitate și au soluționat problema finanțării în comun a întreprinderii. Fiind partener al Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată, Asociația de Cooperare Interco-

munitară Gura Galbenă-Lipoveni-Albina-Ivanovca beneficia-

ză de asistență tehnică deplină din partea PNUD – UN-Women, precum și de un grant de 100 mii de dolari S.U.A. pentru crearea serviciului de salubritate în aceste localități (procurare autospecială, pubele, tomberoane pentru dezvoltarea instituțională a întreprinderii).

„A doua atestare documentară” a întreprinderilor intercomunitare din Republica Moldova revine celor trei primării din raionul Ștefan Vodă. Astfel, trei primari din sudul Moldovei Nicolae Tudoreanu (Feștețița), Alexandru Pavlicenco (Ermoclia) și Chiril Cojocari (Popeasca), fiind sprijiniți de oamenii

din aceste localități au găsit o rețetă inovativă pentru reabilitarea și întreținerea iluminatului stradal: cooperarea intercomunitară și cofinanțarea energiei electrice direct de către săteni (gospodăriile casnice și agenții economici). Respectiv, aceste trei consilii locale au decis introducerea unei taxe locale care va fi gestionată pentru întreținerea sistemului de iluminat public stradal (3 lei/persoană – beneficiarii direcți și 1 leu/lună – beneficiarii indirecti). Anume cetățenii, prin taxe locale, vor achita cea mai mare parte din costurile iluminatului public. La sărbătorile de iarnă 2015, în Feștețița, Ermoclia și Popeasca, odată cu Bradul de Crăciun, se va da start și iluminatului public stradal. Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată (PNUD și UN-Women cu finanțarea Danemarcei) a oferit un grant de 100 mii de dolari S.U.A. pentru reabilitarea iluminatului public și consolidarea managementului organizațional-financiar al noului serviciu public.

Aceste 2 proiecte de succes în promovarea cooperării intercomunitare vor fi succedate de alte 8 proiecte, ce urmează a fi implementate cu suportul Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată, al Guvernului Republicii Moldova, implementat de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women), cu susținerea financiară a Guvernului Danemarcei.

Notă. Aproximativ 25% dintre primăriile din Republica Moldova au o populație mai mică de 1500 locuitori, iar peste 80% dintre ele au sub 5000 locuitori. Experiența europeană demonstrează că crearea unor servicii publice locale în localități mai mici de 5000 de locuitori este dificilă și nerentabilă. Soluția pentru asigurarea locuitorilor din satele mici cu servicii publice de calitate constă în unirea eforturilor mai multor primării și prestarea acestor servicii în comun.

Olesea CAZACU,
coordonator de proiect,
PCDLI

Bioenergetica - proiecte sociale ale primăriei Cărpineni

Suntem în pragul iernii și problema încălzirii instituțiilor publice este una de actualitate pentru multe localități din republică. A avut această problemă de mai mulți ani și primăria comunei Cărpineni, raionul Hâncești, până când primarul Ion Cărpineanu, un tânăr perseverent și ambițios de a găsi cele mai adecvate și eficiente variante în soluționa-

De aceea, ca să se încălzească, elevii erau nevoiți să se înghețuie lângă sobele improvizate în fiecare clasă. De multe ori, din cauza fumului, lecțiile erau întrerupte pentru a aerisi încăperile. Un studiu de fezabilitate

a arătat că pierderile de căldură erau de 46%, echivalentul a 140 mii de lei anual. Acești bani se pierdeau din cauza sistemului de încălzire precar

rea problemelor comunitare, nu s-a documentat în privința combustibilului biologic, o alternativă autohtonă viabilă și de mare perspectivă a energiei, domeniu în care Republica Moldova este dependentă de importuri în proporție de 95 la sută. Este vorba de combustibilul obținut din surse regenerabile, în special, biomasă din deșeuri agricole. Consultațiile cu experții din domeniu, calculele proprii au arătat marile avantaje ale utilizării acestui nou tip de combustibil obținut acasă.

Primarul localității și-a propus să instaleze cazane pe bază de biomasă în toate instituțiile publice din sat, fiind convins că o asemenea strategie este perfectă pentru mediul rural și va permite atât economisirea banilor, cât și dezvoltarea infrastructurii localității. Și primarul a aplicat la concursul de proiecte PNUD „Energie și biomasă” pentru a îmbunătăți condițiile în școala nr. 3 din localitate, urmând apoi un alt proiect, pentru o grădiniță din sat.

Construite cu mai bine de 40 de ani în urmă, grădinița și gimnaziul nu au fost reparate niciodată, iar de aproximativ 30 de ani nici sistemul de termoficare nu mai funcționa.

și a termoizolării proaste a clădirii.

Din aceste motive, s-a decis înlocuirea vechiului sistem de încălzire a grădiniței și gimnaziului cu unul modern, care funcționează pe bază de biomasă. Primarul localității spune că a fost preferată această metodă de încălzire pe bază de biomasă deoarece este mai accesibilă și mai ieftină comparativ cu tarifele destul de mari la gazele naturale. „O centrală termică pe bază de gaz ar consuma tot bugetul alocat acestei instituții. Era necesară o sursă de alimentare cu căldură mai ieftină și noi am ales cazanele pe bază de peleti”, spune primarul Ion Cărpineanu. Astfel, cu suportul Proiectului UE-PNUD „Energie și Biomasă”, a fost instalat noul sistem de încălzire și două cazane moderne, care asigură o temperatură confortabilă într-un spațiu de peste 2000 de metri pătrați.

Din totalul de peste 1,3 milioane de lei investiți, mai mult de jumătate au fost alocate din Proiectul „Energie și Biomasă”, restul fiind contribuția administrației locale și a oamenilor din sat. Locuitorii au participat la lucrările de construcție a cazangeriei și la reparația clă-

dirii gimnaziului. Primarul spune că, odată cu montarea celor două cazane cu capacitatea sumară de 160 kW, cheltuielile pentru încălzirea clădirilor gimnaziului și grădiniței s-au redus cu aproximativ 60 mii de lei pe an. „Conform calculelor făcute atunci, am înțeles că energia netradițională este viitorul Republicii Moldova. Astfel, am obține o independență față de combustibilul importat - gaz și cărbune. În plus, banii cu care se procură peleții rămân în Republica Moldova. Datorită acestei cazangerii sunt economisiți anual circa 300 mii de lei. Am obținut energie termică destul de ieftină și se dezvoltă și infrastructura satului”, spune primarul Ion Cărpineanu. Economiiile constituie circa 40 - 50%. Primarul planifică să ajungă la o economie de 50% din banii alocați pentru încălzire. „Inițial, locuitorii satului au fost receptivi, dar foarte sceptici, și se întrebau cum este posibil să asiguri o încălzire bună cu paie. Le spuneam că am văzut acest lucru în Suedia, iar ei îmi răspundeau că acolo există tehnologii moderne. Până a fi făcută proba termică, toți se uitau cu neîncredere la acest proiect, dar acum mulți vor să-și cumpere cazane pe bază de peleti. Șase gospodării și-au instalat deja cazane de acest fel”, a adăugat Ion Cărpineanu.

Rezultatele înregistrate au determinat hotărârea fermă a primarului de a continua participarea la concursuri pentru dotarea cu aceste sisteme de încălzire și a celorlalte instituții publice din sat. Asemenea sisteme funcționează deja la Centrul medicilor de familie și la Casa de cultură din localitate.

„Sperăm că vom reuși, cu timpul, să trecem la încălzirea pe bază de biomasă toate instituțiile pentru că este profitabil, ecologic și va aduce doar beneficii comunei. Cu ajutorul resurselor energetice alternative vom reuși să economisim o

bună parte din banii publici și îi vom putea utiliza în alte domenii.

De cum au înțeles prioritățile utilizării biocombustibilului locuitorii satului, dar și agenții economici preferă să-și instaleze asemenea sisteme de încălzire. De exemplu, Dumitru Tabără, conducătorul unei gospodării țărănești, și-a montat o instalație de termoficare pe bază de biocombustibil în cele două sere ale sale cu o suprafață totală de 800 metri pătrați unde crește roșii anul înprejur.

Cred că Republica Moldova trebuie să promoveze intens metodele de utilizare a resurselor energetice alternative, în special, în sectorul public, pentru a da exemplu și oamenilor”, a conchis primarul.

Ca o promovare intensă a metodelor de utilizare a resurselor energetice alternative a fost lansarea în această toamnă a Concursului Companiilor și Ideilor Ecoresponsabile în cadrul Competiției Naționale Moldova Ecoenergetică, la care au avut posibilitatea să acceseze până la sfârșitul lunii noiembrie autoritățile publice locale, instituțiile și întreprinderile publice, precum și agenții economici și instituțiile de cercetare ce dezvoltă pe piața R. Moldova tehnologii moderne, inovative în sectorul energiei regenerabile și eficienței energetice. Actualmente, dosarele sunt în curs de examinare și urmează ca în timpul apropiat să fie anunțate rezultatele concursului.

Târgul Ideilor Ecoresponsabile este un concurs de finanțare a propunerilor de proiecte investiționale (sau de extindere a celor existente) în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă prin acordarea asistenței tehnice și financiare pentru elaborarea/implementarea proiectelor în domeniul vizat.

Ion AXENTI

CPLRE – garant al democrației locale și regionale

*Interviu cu **Alexandru AMBROS**, primarul orașului Ungheni și Președintele delegației Republicii Moldova la Congresul Puterilor Locale și Regionale al Consiliului Europei (CPLRE).*

CORRESPONDENTUL: În primul rând, Vă rugăm să ne prezentați succint Congresul Puterilor Locale și Regionale al Consiliului Europei (CPLRE) și care este misiunea delegației Republicii Moldova la CPLRE?

Alexandru AMBROS: Congresul Puterilor Locale și Regionale al Consiliului Europei este o adunare politică paneuropeană alcătuită din consilieri regionali, municipali, primari și președinți ai regiunilor din 47 de țări europene care se întrunesc în sesiuni plenare de 2 ori pe an, primăvara și toamna, pentru a dezbate probleme comune, a confrunta experiențe și a prezenta punctele de vedere ale guvernelor proprii. Acest organ consultativ al Consiliului Europei (CoE) reprezintă vocea regiunilor și a municipiilor. Misiunea acestei organizații europene constă în promovarea democrației teritoriale, ameliorarea guvernării locale și regionale și consolidarea autonomiei colectivităților locale, încurajând procesele de descentralizare și regionalizare, precum și cooperarea transfrontalieră între orașe și regiuni. Sub aspect organizațional, CPLRE este structurat în două Camere: Camera Puterilor Locale și Camera Puterilor Regionale, care sunt independente și

egale din punctul de vedere al subordonării.

Congresul reprezintă, de asemenea, un cadru de dialog unde reprezentanții puterilor locale și regionale pot oferi sugestii Comitetului Miniștrilor și Adunării Parlamentare ale CoE privind aspectele politicii locale și regionale.

La sesiunile plenare, precum și la reuniunile comisiilor, Republica Moldova este reprezentată de către conducători ai administrației publice locale de nivelul I și II (primari ai orașelor/satelor și președinți ai raioanelor), care sunt desemnați de către Guvern. Din 2011, am onoarea să fiu președinte al delegației Republicii Moldova la CPLRE, care este compusă din 5 membri și 5 supleanți, reprezentând orașe, comune și raioane.

Misiunea delegației RM la CPLRE este de a reprezenta interesele consiliilor locale și regionale în elaborarea politicilor europene și de a contribui la implementarea Cartei europene a autonomiei locale.

COR.: În luna octombrie a avut loc a doua sesiune plenară din anul curent a CPLRE. Care au fost principalele probleme de pe agenda de lucru a sesiunii? Care a fost mesajul delegației Republicii Moldova?

A.A.: Într-adevăr, în perioada 14-16 octombrie 2014, la Strasbourg s-au desfășurat lucrările celei de-a 27-a sesiuni a CPLRE al Consiliului Europei cu un generic special. Pentru prima dată, tineri din 34 țări au participat la lucrările CPLRE și au luat parte la dezbateri. Astfel, CPLRE a devenit un forum pentru discuții și schimb de opinii

între aleșii locali cu privire la participarea tinerilor în calitate de actori principali ai democrației locale și regionale. Republica Moldova a fost reprezentată de Olga Chilat, studentă la Universitatea din Strasbourg.

Agenda sesiunii a fost una foarte încărcată și a vizat subiecte ce țin de situația persoanelor cu dizabilități și aplicarea strategiilor și planurilor de acțiuni la nivel local și regional pentru garantarea drepturilor sociale ale acestor categorii vulnerabile, cooperarea interregională, rolul mass-media în edificarea unei democrații participative, combaterea și prevenirea corupției, promovarea diversității prin educație interculturală și strategii de comunicare, abordarea problemelor tinerilor.

În ultima zi a sesiunii plenare, au fost puse în discuție contribuția CPLRE la politica de vecinătate a Consiliului Europei, revizuirea Cartei Congresului, tensiunile separatiste din Ucraina și țările vecine. A fost adoptată o declarație, în acest sens, prin care CPLRE condamnă intervenția militară a Rusiei în estul Ucrainei și toate formele de presiune pe care aceasta le exercită asupra țărilor din vecinătatea sa. În document se menționează că securitatea întregului continent este pusă în pericol din cauza că Rusia a încălcat în repetate rânduri normele internaționale.

Mesajul delegației RM la CPLRE a fost de a contribui împreună la soluționarea crizei umanitare pentru menținerea securității pe întregul continent european.

COR.: Ce se vorbește la Strasbourg despre demo-

crația locală și regională din Republica Moldova?

A.A.: Ultimul raport al Comitetului de monitorizare al CPLRE menționează progrese pozitive în promovarea democrației locale în Republica Moldova, iar Strategia Națională de Descentralizare reprezintă un angajament al Guvernului Republicii Moldova privind implementarea unei reforme profunde a administrației publice locale, astfel încât să fie consolidată autonomia autorităților publice locale și îmbunătățită gestionarea și calitatea serviciilor prestate cetățenilor. Cu toate acestea, CPLRE subliniază faptul că nivelul resurselor proprii ale autorităților publice locale rămân inadecvate, supravegherea autorităților publice locale este uneori excesivă și există o lipsă de claritate în ceea ce privește repartizarea competențelor și a resurselor financiare. Progresele înregistrate în politica de dezvoltare regională se mai cuantifică prin diverse proiecte transfrontaliere pe care le implementează Republica Moldova în prezent.

CPLRE recomandă autorităților publice din Republica Moldova să continue măsurile lansate în cadrul Strategiei Naționale de Descentralizare, astfel încât să poată fi adoptate și implementate intențiile declarate.

COR.: Care sunt căile de preluare a experienței și practicii avansate ale autorităților publice locale din orașele și regiunile celor 47 de state europene, membre ale Consiliului Europei, pentru a asigura integrarea

(Continuare în pag. 7)

CPLRE – garant al democrației locale și regionale

(Sfârșit. Început în pag. 6)

multidimensională a țării noastre în U.E.?

A.A.: CPLRE reprezintă un loc privilegiat de dialog între 636 de aleși locali (consilieri, primari, președinți de regiuni/provincii) din 47 de țări europene, reprezentând peste 200.000 de autorități. Acest organism reprezentativ al colectivităților locale și regionale din statele-membre ale Consiliului Europei reprezintă garantul democrației locale și regionale din Europa.

Participarea la sesiunile plenare ale CPLRE și la reuniunile comisiilor reprezintă o oportunitate deosebită de a afla mai multe despre problemele comune și soluțiile identificate și implementate de alte țări europene. Aceasta oferă o posibilitate imensă de cooperare transfrontalieră între orașe și regiuni, de stabilire a noilor relații de parteneriat în cadrul unor noi proiecte paneuropene.

CPLRE efectuează misiuni de monitorizare în fiecare țară-membru pentru a evalua punerea în aplicare a Cartei autonomiei locale și a înainta concluzii și recomandări, care sunt foarte utile, în special, pentru Republicii Moldova care are nevoie de modernizarea țării sub aspect politic, economic și social pentru aderarea la UE.

Experiența și practicile avansate ale țărilor-membre ale Consiliului Europei promovate în cadrul audierilor, dezbaterilor, conferințelor și sesiunilor plenare organizate de CPLRE rămân a fi esențiale pentru promovarea și instaurarea unei veritabile democrații la nivel local.

COR.: Au fost organizate careva activități pentru promovarea imaginii Republicii Moldova?

A.A.: Da, au fost organizate mai multe activități de promovare a imaginii țării noastre. În martie 2013, la Palatul Europei, a avut loc expoziția de caricaturi ale tânărului plastician Alexandru Plăcintă din orașul Ungheni, cu genericul „Zâmbetul – adevărata

valoare a vieții”, organizată de Reprezentanța Permanentă a Republicii Moldova pe lângă CoE, în cooperare cu delegația națională la CPLRE al CoE. La eveniment au participat conducerea și membrii CPLRE, reprezentanții Secretariatului CoE, ambasadorii și alți colaboratori ai misiunilor diplomatice, precum și cetățenii Republicii Moldova de la Strasbourg.

Tânărul plastician din Republica Moldova, Alexandru Plăcintă, a reușit să cucerească publicul de la Strasbourg prin caricaturile sale (51) care au avut ca protagoniști pe Președintele, vicepreședintele și Secretarul General al CPLRE, Secretarul General al CoE, Ambasadorul RM pe lângă CoE, precum și pe șefii tuturor delegațiilor naționale la Congres, inclusiv al Moldovei.

Inaugurarea expoziției a fost urmată de o recepție la care oaspeții au avut ocazia de a degusta vinurile și produsele autohtone moldovenești, grație sponsorilor din Republica Moldova.

Un alt eveniment de an-

vergură a avut loc în martie 2014, cu ocazia celei de-a 26-a sesiuni a CPLRE al CoE. Programul evenimentului a inclus o recepție cu degustarea vinurilor moldovenești oferite de o serie de companii vinicole din Republicii Moldova, bucate tradiționa-

le, precum și alte produse autohtone. În paralel, a fost organizată o expoziție de ii, prosoape și articole de artizanat, iar întreaga atmosferă a evenimentului a fost susținută de evoluția artistică a maestrilor Nicolae și Isidor Glib, precum și de un grup de 55 de primari – membri ai Congresului Autorităților Locale din Moldova, purtând haine naționale.

COR.: Ce proiecte valoroase cu impact asupra dezvoltării durabile a țării au fost implementate în Republica Moldova în cadrul cooperării cu Consiliul Europei (CoE) ?

A.A.: De-a lungul celor 19 ani după aderarea la CoE, în cadrul cooperării multidimensionale pe axa Chișinău-Strasbourg, Moldova a beneficiat de un șir de proiecte de asistență din partea CoE, inclusiv de **Programele Comune ale Consiliului Europei și ale Comisiei Europene, destinate Republicii Moldova, printre care pot fi enumerate: programele comune pentru susținerea reformelor democratice, sporirea**

independenței, transparenței și eficienței justiției, susținerea alegerilor parlamentare, mass-media, susținerea societății civile, promovarea drepturilor romilor și sprijinirea structurilor nonguvernamentale independente în domeniul drepturilor omului, promovarea libertății, profesionalismului și a pluralismului mass-mediei, prevenirea și combaterea corupției.

În cadrul cooperării cu Banca de Dezvoltare a CoE, Republica Moldova a beneficiat de proiecte importante în cele mai diverse domenii: **transfuzia sângelui, construcția caselor sociale, renovarea și modernizarea instituțiilor medicale etc.**

COR.: Care ar fi direcțiile principale de dezvoltare și perfecționare a administrației publice din Republica Moldova în perspectiva viitorului său european?

A.A.: Integrarea Republicii Moldova în U.E. depinde, în mare măsură, de îmbunătățirea standardelor administrației publice și de implementarea reformelor în toate domeniile acestea. Sectorul public trebuie să se adapteze schimbărilor mediului economic și social. **Oferirea serviciilor publice de calitate, combaterea sărăciei, creșterea economică durabilă bazată pe investiții, inovații și competitivitate, crearea locurilor de muncă bine plătite, descentralizarea puterii și abilitatea autorităților publice locale cu puteri reale – acestea sunt acțiunile prioritare pe care trebuie să le întreprindă RM pentru a putea lansa procesul de negociere a statutului de membru al U.E.**

Interviu realizat de
Ion AXENTI

Modalități inovative de comunicare în satul Larga

În comuna Larga, raionul Briceni, locuitorii primesc sms-uri de la primărie pentru a fi informați operativ și eficient

despre proiectele în desfășurare, problemele și sugestiile administrației publice locale. Toate acestea sunt posibile grație unui sistem electronic și a unei baze de date deținute de primărie, cu circa 3000 numere de telefoane mobile ale localnicilor. Tot în această localitate, ședințele publice sunt transmise în direct pe platforma online (www.larga.md).

Astfel, locuitorii pot urmări în direct ședințele primăriei, ale grupului pentru achiziții publice, ale consiliului comunal, dezbaterile publice și alte întruniri publice.

„Ideea mi-a venit după ce am organizat un concert la casa de cultură și nu a prea venit lume. A doua zi, i-am întrebat pe consăteni de ce au lipsit, iar ei au motivat că nu au știut. Având studii tehnice, m-am gândit să fac o bază cu numerele de telefoane ale locuitorilor și să-i anunț prin sms. Acum

acest lucru merge strună și nu mă costă scump. Am un abonament lunar de 250 de lei cu număr nelimitat de mesaje. Totodată, un număr mare de săteni accesează site-ul comunei, atunci când am ședințe și sunt transmise online. Acestea pot fi urmărite și de moldovenii plecați în Canada sau Franța”, a explicat primarul din satul Larga, Radu Urechean. El și-a instalat și o cameră video în cabinet, care funcționează de dimineață până seara. Edilul a menționat că înregistrările video sunt asul din mânecă în cazul rezolvării conflictelor cu vreun sătean.

Primarul satului Cruglic a trecut în revistă trei ani de activitate

Primarul satului Cruglic, Svetlana Cucu, a prezentat raportul de activitate pentru perioada anilor 2011-2014 în cadrul ședinței de obște care a fost organizată în localul casei de cultură. Principalele realizări sunt:

- construcția anexei pentru 12 săli de clasă la școală - peste 4 milioane de lei;
- instalarea tablei interactive și a calculatoarelor la liceu - 102, 6 mii lei;
- schimbarea ușilor și ferestrelor din PVC la liceu - peste 2 milioane de lei;
- reparația și întreținerea

drumurilor locale - 835 mii lei.

În ansamblu, investițiile de aproximativ 11 milioane de lei, direcționați pe parcursul ultimilor 3 ani în satul Cruglic, au adus schimbări palpabile.

Despre realizările pe parcursul acestor ani a vorbit și preotul din satul Cruglic, Nicolae Ciobanu. Părintele a mulțumit enoriașilor care au contribuit la înălțarea bisericii din sat. Totodată, lângă locașul sfânt a fost amenajată o cantină socială, unde de la 1 noiembrie, peste 30 de copii din familii social-vulnera-

bile servesc zilnic masa caldă.

Tot pentru copii activează și un Centru de creație, iar în fiecare duminică ei fac ore de pictură. Părintele nu a uitat nici de bătrâni și pentru ca aceștia să mai uite de griji și nevoi, a fost amena-

jat un Centru de dame și șah, care este deschis în fiecare zi.

La final, președintele raionului Criuleni, Vitalie Rota-

ru, a încurajat-o pe Svetlana Cucu să elaboreze noi pro-

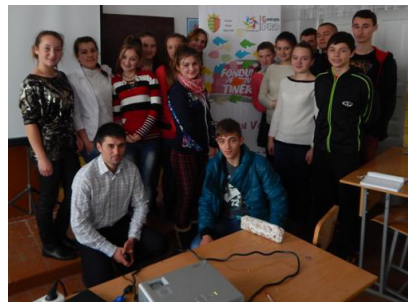
iecte utile locuitorilor satului pe care îl administrează și i-a mulțumit pentru implicare și perseverență.

Proiectul „Fondul pentru Tineri Ștefan Vodă”

Proiectul „Fondul pentru Tineri Ștefan Vodă”, unul inovativ pentru raion, este implementat de către ADD „Generația Pro” și finanțat de Fundația Est-Europeană, cu suportul financiar al Guvernului Suediei, prin intermediul Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (SIDA) și Ministerului Afacerilor Externe al

prin acordarea de surse de către Fundația Est-Europeană. Acesta va servi ulterior la implementarea diferitelor proiecte mici în comunitățile raionului.

În această toamnă a decurs procesul de informare despre proiectul „Fondul pentru Tineri Ștefan Vodă” prin avize publicate în ziarul raional, pe pagina web a Consiliului raional, în rețelele de socializare, pe portalul civic.md, precum și prin plasarea de avize pe panourile informative și în instituțiile de învățământ. Timp de 2 săptămâni (20-31 octombrie) echipa de proiect a vizitat 8 instituții de învățământ din raion

Danemarcei (DANIDA) care a acordat un grant ca suport în organizarea acțiunilor de informare, selectare, instruire și implicare a tinerilor. Scopul proiectului constă în impulsionearea și încurajarea participării tinerilor și a voluntariatului în dezvoltarea socioeconomică a comunităților din raionul Ștefan Vodă și constă în crearea unui fond la nivel raional, care să fie gestionat de un grup de tineri și completat prin organizarea diverselor activități de colectare de fonduri și susținut

informând despre oportunitățile Fondului pentru Tineri Ștefan Vodă.

Tânără generație a venit și cu o sumedenie de idei care ar putea prinde viață în comunitățile din raion. Ca rezultat al procesului activ de anunțare, 56 de tineri și-au exprimat dorința de a participa la concursul de selectare a membrilor Fondului. Urmează să fie organizat interviul în cadrul căruia se va hotărî care este echipa de administrare a Fondului pentru Tineri Ștefan Vodă.

Grigore Vieru „acum și în veac”

*Datoria primordială a unui scriitor pentru copii,
la noi, este cultivarea sentimentului național.*

Grigore VIERU

Motive-model. Poezia viereană în linia continuității versificației moderne românești înregistrează, de la bun început, o aplecare din interior asupra motivelor - model legate de „copil” și „copilărie”, de universul infantil în genere, dacă nu de cel general-uman.

Orice poem (catren sau în vers liber...), de fapt, este o conturare clară a motivelor-model despre trăirea deplină a sentimentului infantil văzut ca un răsărit de soare sau de lună, ca o noapte albastră sau ca o zi senină. Clipa divină a poeziei este una palpabilă, pătrunsă de fiorul cunoașterii („Vine ploaia pes-

Socială/socioumană și reflexiv-lirică, celebrând omul (mama, țara, graiul, natura etc.) dialogică sau monologică, creația viereană pentru și despre copii este de-o expresivitate profundă, reazemul ei estetic ținând întotdeauna de simplitate și curățenia sufletească (a se vedea piesele „Două mere”, „Curcubeul” (pentru care ajutorii de băgători de seamă îl învinuiau pe autor de cultivarea naționalismului „întruchipat”/ imaginar prin simbolul „tricolorului” curcubeic...) și multe altele, neuitând de cântece (gen „Mama”, „Trenul”, „Cucul”, „Albinuța”, „Hai

la joc”, „Țărișoara mea”, „Limba noastră” etc.).

Gloria poetului a urcat pe treptele „copilăriei” la propriu și la figurat la „Numele tău” și la „Taina care mă apără” care l-au consacrat deplin ca pe un creator național dintre cei mai inspirați în linia tradițional clasică și modernă M. Eminescu – Al. Ma-teevici etc.

De aici interesul sporit al tuturor cititorilor autorului pentru poezia infantilă vitală. Critica literară a remarcat la timpul oportun faptul care nu poate fi contestat de nimeni.

Poezia viereană prin toate fibrele ei respiră cu aerul țării, istoriei și civilizației românești, de acasă și pentru casă din orice perspectivă, indiferent de formele literare cultivate (baladă, imn, cântec, parabolă, legământ, pastel, dialog, monolog etc.). Demnitatea națională și culoarea sentimentului matern-patern evident în urzirea măies-

trită a versurilor imprimă scrisului vierean o certă caracteristică caracterologică de acasă dintotdeauna și pentru totdeauna. Prin aceasta Grigore Vieru este un clasic modern care va fi oricând unul dintre aleșii versului românesc din secolul lui Lucian Blaga și a lui Nichita Stănescu, a lui Tudor Aghezi și a lui Ioan Alexandrescu, a lui M. Sorescu și a lui V. Voiculescu, și nu numai...

Alături de confrății săi de breaslă de Acasă și din Țară, care au cultivat dintr-o chemare scrisul pentru și despre copii, Grigore Vieru are și va avea oricând un privilegiu că a dat suflu liricii materne, că a nemurit-o dinspre cântec și elegie, dinspre portretul psihologic și dinspre metafora credinței. „Copilul” poeziei viereane este un urmaș moștenitor al doinei și al inimii lui, al cântecului de Acasă dinspre lacrimă și replică, dinspre atitudine și verticalitate etico-civică și estetică. Întotdeauna sobră și inspirată, lira poetului a scos sunet pe măsura trăirilor proprii, personale, nestrăine lacrimii catarctice.

Tudor PALLADI

BUNĂ DIMINEAȚA

Bună dimineața,
Ochișorii mamei
V-am dorit așa de mult
M-am trezit să vă sărut,
Ochișorii mamei,
Bună dimineața.
Bună dimineața,
Gura mamei dulce!
Te-am dorit așa de mult,
Bună dimineața,
Măinile măicuței!
V-am dorit așa de mult
M-am trezit să vă ajut.

Numai că e foarte mic!
Fără dânsul, știu eu bine,
N-aș putea trăi defel.
Dacă nu-i o zi acasă,
Îmi e tare dor de el.
E târziu și băiețașul
La culcare e poftit.
Cu pleoapa ei și geana
Strâns măicuța 1-a-nvelit.
Nu mai e de-acum lumină-n
Casa lui cât o alună...
Și-o s-adorm și eu acușă...
- Noapte bună! Noapte bună!

Și ploaia cerne?
- Ne învelim atunci cu frunza
Ramurii materne.
- Dacă n-o să vină mama
Și-o să cadă frunza?
- Cum să nu mai vină mama?
- Cum să cadă frunza?

ALBINUȚA

- Albinuță mititea,
Semeni cu măicuța mea,
Semeni cu măicuța mea!
- Drept, copile, tot așa,
Aleargă și maica ta,
Aleargă și maica ta!
- Albinuță, cum lucrezi?
Colo-n stup nimic nu vezi,
Colo-n stup nimic nu vezi!
- Fagurul și cu mierea
Luminează casa mea!
Luminează casa mea!

BĂIEȚAȘUL DIN OCHII MAMEI

Băiețașul din ochii mamei
Ai, în ochii mamei mele
E un băiețaș pitic!
Tare seamănă cu mine,

PUÎȘORII

- Pui golași cum stați în cuiburi
Fără plăpumioare?
- Ne învelim cu ale mamei
Calde aripioare.
- Dar când mama nu-i acasă

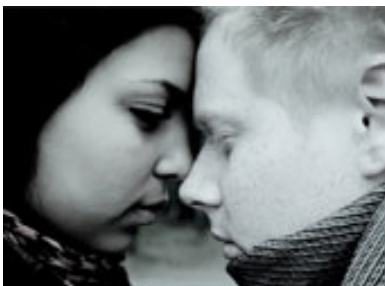
Sisteme de memorie interconectate

Celia Harris și colegii săi de la Universitatea Macquarie au arătat, în cadrul unor cercetări, că, în timpul sarcinilor standard, cum ar fi reproducerea unor cuvinte din unele liste studiate, cuplurile care lucrau împreună se descurcau adesea la fel de bine ca atunci când partenerii lucrau singuri. Această lipsă a unui handicap în cadrul rememorării sociale este importantă în sine, dar constituie doar o ușă de acces către niște descoperiri și mai interesante.

În timpul unui alt studiu, cercetătorii au observat că, deși cuplurile se descurcau mai prost la enumerarea vacanțelor petrecute împreună atunci când își aminteau de ele în doi, aceste ședințe sociale erau pline de anecdote și detalii adiacente care nu apăreau în ședințele individuale. Asta i-a inspirat să renunțe la testarea memoriei cu ajutorul listelor de cuvinte și al evenimentelor

și să exploreze informațiile bogate și amănunțite pe care cuplurile și le aminteau cu privire la întâmplările trăite.

Este posibil ca, pe măsură ce îmbătrânim, să compensăm inexactitatea sistemelor noastre episodice folosind-ne de sprijinul memorial oferit de un partener de încredere.

Asta ar putea explica de ce atunci când un partener din cadrul unui cuplu mai în vârstă suferă o deteriorare a funcției cognitive, celălalt îl urmează la scurt timp. Sistemele noastre de memorie sunt o resursă comună într-o măsură mai mare decât ne dăm seama.

Schimbări climatice cauzate de activitatea umană

Cel mai recent Raport al Comitetului Internațional de experți pe probleme climatice a fost lansat pe 2 noiembrie

brie 2014, la Copenhaga.

Raportul reprezintă cea de-a cincea evaluare în do-

meniu și la elaborarea lui au contribuit sute de oameni de știință din toată lumea. Raportul afirmă că încălzirea globală până la sfârșitul secolului 21 va avea consecințe grave și efecte ireversibile la nivel global. Un exemplu concret este topirea calotei glaciare a Antarcticii de vest – până la prăbușirea acesteia în mare – ceea ce va determina o creștere a nivelului mării cu până la patru metri, deși această creștere va fi lentă. Unii oameni

de știință afirmă că acest proces al prăbușirii ghețarilor în mare a început deja. Un alt efect ireversibil va fi dispariția anumitor specii de plante și animale, fenomen care a început în acest secol și va continua pe viitor.

Spre deosebire de evaluarea din Raportul pe 2007, acest Raport prezintă dovezi mai puternice cu privire la multitudinea situațiilor în

care planeta suferă din cauza intervenției umane asupra schimbărilor climatice: creșterea nivelului mărilor, topirea ghețarilor, scăderea cantităților de zăpadă și gheață, încălzirea oceanelor, apariția tot mai frecventă a unor fenomene meteorologice extreme, cum ar fi valurile de căldură, ploile torențiale sau furtunile de zăpadă din America de Nord și Europa.

Vulnerabilitatea dispozitivelor USB

Folosim cu toții dispozitive USB, dar studii noi prezentate de Wired scot la iveală faptul că există o vulnerabilitate fundamentală de securitate în însăși filozofia de funcționare a tehnologiei USB, care ar putea fi exploatată pentru a prelua controlul și a genera probleme majore pe orice calculator.

Wired a scris în premieră despre faptul cum Karsten Nohl și Jakob Lell, cercetători în domeniul securității informatice, au modificat firmware-ul care controlează funcțiunile de comunicare de bază ale unui dispozitiv care se conectează pe portul USB. Încorporat în dispozitivele USB de toate tipurile un circuit integrat miniatural permite dispozitivului transmiterea informațiilor între el și calculatorul la care este conectat și este imposibil de șters chiar de către utilizatorii cei mai pricepuți în ale calculatoarelor.

Merită menționat și faptul că vulnerabilitatea este cu dublu sens: un stick de memorie conectat pe USB poate infecta un computer cu un asemenea tip de malware, dar, pe de altă parte, și un PC poate infecta în acest mod orice dispozitiv USB care se conectează la vreunul din porturile sale.

Așadar, este destul de îngrijorător faptul că cei doi cercetători au demonstrat că această vulnerabilitate poate fi exploatată pe stick-uri de memorie, mouse-uri, tastaturi ori chiar telefoane inteligente cu sistem de operare Android (mecanismul ar trebui să funcționeze, în teorie, doar pentru dispozitivele USB al căror firmware poate fi reprogramat). Unele surse

ale Wired chiar au speculat pe marginea ideii că este posibil ca NSA să se folosească deja de această vulnerabilitate.

Cercetătorii în domeniu subliniază faptul că singura soluție ar reprezenta-o o modificare de filozofie în ceea ce privește utilizarea dispozitivelor USB: nu conectați un dispozitiv USB într-un computer în care nu aveți 100% încredere, dar nici nu conectați dispozitive care nu prezintă încredere în PC-ul ori laptop-ul dvs. Această abordare nu e tocmai la îndemână, dar v-ar putea feri de o serie de surprize neplăcute.

Campania CNA „EU pentru educație prin integritate”

Încă o instituție de învățământ din Chișinău a

aderat la campania „EU pentru educație prin integritate”, lansată de Centrul Național Anticorupție. Este vorba despre Colegiul de microelectronică și tehnică de calcul, care a semnat un acord de colaborare cu CNA în vederea promovării culturii de integritate în rândul studenților și profesorilor instituției.

Evenimentul a avut loc în cadrul unei instruirii organizate de către ofițerii Direcției Prevenirea Corupției din cadrul CNA, unde au participat peste 250 elevi și profesori. Împreună cu experții, aceștia au făcut o incursiune în timp pentru a afla originile corupției, au trecut în revistă prevederile legale despre actele de corupție, precum

și au discutat despre posibilitatea de răspundere penală atât a persoanelor care acceptă mită, cât și a acelor care oferă mită.

Elevii s-au arătat interesați de subiectul oferirii cadourilor și au adresat întrebări incomode despre regimul cadourilor și în ce măsură acceptarea acestora denota lipsa de integritate.

Întâlnirea a culminat cu distribuirea unor insigne cu mesaje „EU nu dau mită”, „EU nu iau mită” și cu semnarea propriu-zisă a acordului de colaborare între instituții. Acordul este unul benevol și vine să securizeze parcursul curricular al elevilor, pe de o parte, și să susțină activitățile de promovare a integrității în mediul educațional, pe de altă parte.

Colegiul de microelectronică și tehnică de calcul este a 4-a instituție, după Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Studii Europene și Universitatea Pedagogică „Ion Creangă”, care a aderat la această campanie prin semnarea unui acord de colaborare cu CNA.

Funcționar reținut în flagrant

Șeful-adjunct al Direcției raionale Edineț pentru siguranța alimentelor a fost reținut în flagrant de către ofițerii CNA și procurorii anticorupție în momentul primirii de la un agent economic a mijloacelor bănești pentru eliberarea certificatelor fitosanitare necesare pentru exportul de fructe.

Acțiunile funcționarului au fost documentate mai multe luni în cadrul unei cauze penale pornite pe faptul coruperii pasive, fiind fixate mai multe cazuri de extorcare și primire de către acesta a mijloacelor bănești pentru eliberarea certificatelor fitosanitare. Certificatele în cauză sunt obligatorii pentru perfectarea operațiuni-

lor de export a producției alimentare, în cazul concret fiind vorba de exportul de mere din

Republica Moldova.

S-a mai stabilit că funcționarul acționa în complicitate cu fiul său, la moment ambii fiind deținuți în izolatorul CNA.

În rezultatul perchezițiilor efectuate la domiciliul suspectului, au fost depistate sume considerabile de mijloace bănești, inclusiv în valută străină. Legalitatea provenienței acestor

sume de bani va fi verificată în procesul anchetei.

Sanctiunea normei de drept, în baza căruia a fost pornită urmărirea penală prevede pedeapsă cu închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mă-

rime de la 6000 la 8000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

Polițist din Nisporeni cercetat penal pentru corupere pasivă

Un ofițer de investigație din cadrul Inspectoratului de Poliție Nisporeni a fost reținut de către CNA și Procuratura Anticorupție fiind bănuit de corupere pasivă. Investigația a demarat urmare a unui denunț parvenit în adresa CNA, precum că angajații I.P. Nisporeni au efectuat o percheziție la do-

miciliul denunțatorului pe motiv că acesta ar fi deținut ilegal o armă de vânătoare.

În cadrul percheziției s-ar fi înscenat depistarea unor cartușe deținute ilegal. Astfel, ofițerul de investigație ar fi extorcat și primit de la acesta

500 euro pentru a nu întocmi un proces-verbal pentru încălcarea regimului de folosire a armelor.

Chiar dacă a primit banii, polițistul nu s-a ținut de cuvânt și a aplicat o amendă contravențională în privința denunțatorului, iar ulterior i-ar fi dat acestuia banii necesari (din suma extorcată și primită) pentru achitarea amenzii.

Pe acest caz a fost pornită o cauză penală în temeiul art. 324, alin. (2), lit. c) Cod Penal.

Dacă va fi găsit vinovat, el riscă o pedeapsă cu închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de la 6.000 la 8.000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

Recomandări anticorupție pentru Serviciul Vamal

Un grup de lucru format din experți ai Centrului Național Anticorupție și reprezentanți ai Serviciului Vamal au evaluat timp de un an factorii instituționali în activitatea Vamei care favorizează în mod direct sau indirect corupția în organizație.

În cadrul acestui exercițiu au fost analizate actele normative și regulamentele interne de activitate ale subdiviziunilor instituției, practicile legate de managementul resurselor umane, dar și relațiile acestora cu publicul.

În concluzie, cu suportul

CNA a fost elaborat un Plan de integritate pentru următorii 2 ani, document de politici ce include recomandări de prevenire a corupției în cadrul Serviciului Vamal.

Planul este unul complex și se referă la îmbunătățirea cadrului legislativ și normativ în domeniul vamal, eficientizarea sistemului organizatorico-juridic și de control intern, consolidarea relațiilor instituției cu publicul și promovarea proiectelor de integritate profesională realizate în comun cu cetățenii.

Top 5 conace boierești din Moldova

Mai multe dintre renumitele conace boierești din trecut așteaptă să revină la gloria de cândva. Atunci când vor fi restaurate, aceste monumente istorice vor prezenta capitolul vii ale istoriei, atracții turistice veritabile și, nu în ultimul rând, o dezvoltare armonioasă a respectivelor localități rurale.

DONDUȘENI. Conacul Pommer din Țaul

Conacul din Țaul este parte a celui mai mare parc național din Republica Moldova. Construcția a fost ridicată la indicația lui Andrei Pommer, un nobil din Sankt Petersburg, căsătorit cu o moldoveancă. Bazele conacului au fost puse la începutul sec. XX, iar proiectul edificiului și al celorlalte componente ale complexului aristocratic a fost semnat de către arhitectul-peisagist Ipolit Vladislavski-Padalko.

Casa boierească este construită în stilul gotic al arhitecturii eclectică, iar cele două niveluri sunt ridicate din cărămidă și piatră. Acum un veac, conacul era aprovizionat cu apă și era iluminat.

SOROCA. Conacul Vinogradski din Iarova

Reședința dinastiei de boieri Vinogradski a fost construită în prima parte a se-

colului XIX, în 1835 sau, după altă versiune, în 1833. Revista „Viața Basarabiei” scria la 12 decembrie 1932, că familia de nobili Vinogradski era apreciată la curtea imperială din Sankt Petersburg. Conacul boieresc, astăzi școală, era înconjurat de un parc cu alei pietruite, iar umbră îi ține și astăzi un Ginkgo Biloba, arbore mareț adus din China.

Clădirea istorică a fost reparată de câteva ori și adaptată la necesitățile școlii, deși ar fi fost

necesară o restaurare și nicidecum o reparație.

GLODENI. Conacul Leon-dari-Buznea din Ciuciulea

Palatul moșierilor Gheorghe Leon-dari și al cumnatului său, Mihail Buznea, este o podoabă locală a arhitecturii clasiciste. A fost construit în 1830. Pereții groși din piatră și cărămidă, acoperiți cu tencuială din lână de oi, nisip și var, au făcut ca această clădire să reziste până în ziua de astăzi. În

prima parte a secolului XX, conacul boieresc a trecut printr-o

reparație capitală, proiectului inițial fiindu-i adăugat și un balcon în stil modern.

Interiorul reședinței nobiliare a rămas într-o bună măsură, la fel, ca pe timpuri, s-au păstrat scările de lemn, decorul cu elemente floristice de pe tavan, dar și sobele din teracotă.

EDINEȚ. Conacul Cantacuzino

În poiana pădurii de stejari a Hincăuțului a fost zidit conacul dinastiei Cantacuzino.

Aleea centrală ducea spre edificiul aristocratic. Edificiul principal construit în stil neogotic a fost decorat cu elemente specifice Occidentului. Acum un

secol, conacul Cantacuzino a fost cumpărat de un nobil german, iar după naționalizarea sa, reședința boierească a fost transformată mai întâi în orfelinat, apoi în azil de bătrâni și sanatoriu pentru bolnavii de tuberculoză.

Căminul din interior, dar și câteva elemente de decor, sunt semne ale faptului că această clădire a avut un trecut frumos.

HÂNCEȘTI. Conacul Manuc Bei din Hâncești

De la dinastia de nobili armeni a dragomanului Emanu-el Mârzaian au rămas câteva

clădiri ce amintesc de bogăția acestei familii. Castelul de vânătoare și reședința lui Manuc Bei sunt adevărate comori arhitecturale ce necesită restaurare și conservare. Și dacă acel castel de vânătoare, unde se află astăzi muzeul din Hâncești, s-a păstrat într-o stare relativ bună, atunci conacul necesită intervenții urgente.

Aceste conace construite în secolul XIX și la începutul secolului XX, fiind restaurate capital își pot recăpăta reputația de cândva și pot deveni locuri atractive pentru turiștii din țară și de peste hotare.

Abonarea 2015

Continuă abonarea pentru anul 2015 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC”, publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.
Costul unui abonament:
3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul „Funcționarul Public” apare de 2 ori pe lună.
Costul unui abonament:
3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție
Ion AXENTI - secretar responsabil
Sergiu PÎSLARU - redactor
Vitalie NICA - redactor

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.
Ziarul apare de două ori pe lună.
Indice 67919.
Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.
Dat la tipar 1.12.2014

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică